

Foto: iStockphoto

Ftalater i leketøy og småbarnsprodukter

Ftalater er en samlebetegnelse på en gruppe kjemiske stoffer som blant annet brukes til mykgjøring av plast, hovedsakelig PVC-plast. Enkelte av stoffene kan skade forplantningsevnen og noen er også miljøskadelige. Mange ftalater er forbudt i leketøy. Noen ftalater er også forbudt i småbarnsprodukter. Ftalater er regulert gjennom leketøyforskriften og REACH-forskriften. Regelverket gjelder i hele EU/EØS-området.

Forbud mot ftalater i leketøy og småbarnsprodukter i REACH-forskriften

Seks ftalater er regulert i leketøy og småbarnsprodukter gjennom REACH-forskriften vedlegg XVII post 51 og 52. Ftalatene DEHP, DBP og BBP er forbudt i alt leketøy og i alle småbarnsprodukter, mens DINP, DIDP, DNOP er forbudt i leketøy og småbarnsprodukter som barn kan putte i munnen. Forbudene gjelder dersom konsentrasjonen av ftalatene i den eller de delene av produktet som er myknet, er over 0,1 vektprosent.

Forbud mot flere ftalater i leketøyforskriften

Gjennom den nye leketøyforskriften er det fra 20. juli 2013, innført strengere krav til innhold av kjemikalier i leketøy. Blant annet er det innført et generelt forbud mot CMR-stoffer over visse innholdsgrenser i tilgjengelige deler av leketøy (vedlegg II, punkt III). CRM-stoffer er stoffer som er klassifisert som kreftfremkallende, arvestoffskadelige (mutagene) eller som kan forstyrre forplantningsevnen (reproduksjonstoksiske).

Flere ftalater er klassifisert som reproduksjonstoksiske og er derfor omfattet av forbudet i leke-

toyforskriften. Forbudene gjelder dersom konsentrasjonen av ftalatene er over 0,3 % (klassifiseringsgrensen). Flere ftalater kan bli regulert på bakgrunn av en eventuell CMR-klassifisering.

Hva er et leketøy?

Med leketøy menes et produkt som, utelukkende eller delvis, er konstruert eller beregnet for å brukes av barn under 14 år i lek. Eksempler på leketøy som kan inneholde ftalater er dukker/figurer, myke plastdeler til biler, badebøker og oppblåsbare badeleker.

Hva menes med småbarnsprodukter?

Et småbarnsprodukt defineres som et produkt som er beregnet på de minste barna, opp til ca. tre år. Produkter som gjør det lettere for et barn å sove eller hvile, produkter til hygiene, mating eller suging er eksempler på småbarnsprodukter. Andre eksempler er lekematter, stellebordsunderlag, senger, vippestoler, vogner og smekker. Regnvotter og regnjakker er også omfattet da det er påregnelig at barn vil kunne suge/tygge på votter, mansjetter og krager ved normal bruk.

Hvordan vurdere om et produkt kan puttes i munnen?

Å putte i munnen innebærer at produktet eller deler av produktet kan føres inn i munnen slik at det kan suges eller tygges på. Produkter eller deler av et produkt som er mindre enn 5 cm i høyden, bredden eller dybden, kan puttes i munnen av barn. Om barnet bare kan slikke på produktet, kan det ikke betraktes som at det kan puttes i munnen.

Eksempler på produkter som kan puttes i munnen er oppblåsbare badeleketøy. Disse skal vurderes i tom tilstand.

Ledninger til et leketøy kan også puttes i munnen dersom det ikke er sikkert innkapslet inni leketøyet slik at de blir utilgjengelige for barnet. Ledninger kan inneholde ftalater.

Regnvotter og regnjakker er andre eksempler på småbarnsprodukter som kan inneholde ftalater og som barn kan suge eller tygge på.

Foto: Miljødirektoratet

Regulering av ftalater i leketøy og småbarnsprodukter per 09. 2014, REACH vedlegg XVII og leketøyforskriften

Stoffnavn	CAS-nummer	Leketøy	Leketøy som kan puttes i munnen	Småbarnsprodukter	Småbarnsprodukter som kan puttes i munnen	Vekt %
DEHP Bis(2-etylheksyl)ftalat	117-81-7	X	X	X	X	0,1
DBP Dibutylftalat	84-74-2	X	X	X	X	0,1
BBP Butylbensylftalat	85-68-7	X	X	X	X	0,1
DINP Diisononylftalat	28553-12-2					
<i>1,2-bensendikarboksylysyre, di C8-C10 forgreinede alkylestere, C9-rik</i>	68515-48-0		X		X	0,1
DIDP Diisodecylftalat	26761-40-0					
<i>1,2-bensendikarboksylysyre, di C9-C11 forgreinede alkylestere, C10-rik</i>	68515-49-1		X		X	0,1
DNOP Di-n-oktylftalat	117-84-0		X		X	0,1
DIPP Di-isopentylftalat	605-50-5	X	X			0,3
DnHP (DHP) Di-heksylftalat	84-75-3	X	X			0,3
DPP Dipentylftalat	131-18-0	X	X			0,3
PIPP n-pentyl-isopentylftalat	776297-69-9	X	X			0,3
BMEP Bis(2-metoksyetyl)ftalat	117-82-8	X	X			0,3
DIBP Di-isobutylftalat	84-69-5	X	X			0,3
DHNUP <i>1,2-bensendikarboksylysyre, di C7-C11 forgreinede alkylestere, C7-rik</i>	68515-42-4	X	X			0,3
DIHP <i>1,2-bensendikarboksylysyre, di C6-C8 forgreinede alkylestere, C7-rik</i>	71888-89-6	X	X			0,3
DPP(x) <i>1,2-bensendikarboksylysyre, di -pentylester (forgreinet og lineær)</i>	84777-06-0	X	X			0,3